

คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี : การวิจัยแบบผสมวิธี
Learning Person Characteristics Of Students In Schools Under The Office Of
Secondary Education Service Area 20 Udonthani : Mixed Method Research

ภรณ์ญ เพ็งธีรภัทร¹
ประวีต เอรารวรรณ²
มณญ ศิวารมย์³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 อุดรธานี 3) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี และ 4) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นกับเขตพื้นที่ตั้งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี การดำเนินการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธีมี 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการพัฒนารอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม และขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีการศึกษา 2557

โดยในขั้นตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน และนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงและในขั้นตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 400 คน แบ่งเป็น นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จำนวน 200 คน และนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง จำนวน 200 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 400 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จำนวน 200 คน และนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง จำนวน 200 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 800 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบสอบถามคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่มใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย การวิเคราะห์เนื้อหาและการสังเคราะห์เนื้อหา ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางผลการวิจัยปรากฏดังนี้

¹ มหาบัณฑิตสาขาการวิจัยและการประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุตรธานี มีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุตรธานีมีคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุตรธานี มีคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน
4. ระดับชั้นเรียนกับเขตพื้นที่ตั้งของโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุป ผลการศึกษาคุณลักษณะการเป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุตรธานี ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็น ข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมาย ของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : คุณลักษณะการเป็นบุคคล, การเรียนรู้

Abstract

The purpose of this research were: 1) to study the learning person characteristics of students in school under the office of secondary education service area 20 Udonthani 2) to compare the learning person characteristics between students of Mathayom 3 and Mathayom 6 in schools under the office of secondary education service area 20 Udonthani 3) to compare the learning person characteristics between students inside and outside Muang district in schools under the office of secondary education service area 20 Udonthani 4) to examine of the interaction between the classes and school location about learning person characteristics of students in school under the office of secondary education service area 20 Udonthani. The research uses a combination of mixed methods research carrying out in 2 steps. First step was development a framework indicator characteristics learning person of students using techniques Focus Group. The second step was study the learning person characteristics of students; The sample for this research are students studying in secondary education in 2557.

In step 1, the samples were 8 students is Mathayom 3 and 8 students in Mathayom 6, from by purposive sampling technique. Step 2 samples consisted of 400 students in Mathayom 3, classified into 2 groups: 200 students inside Muang district and 200 students from outside Muang district and 400 students in Mathayom 6, classified into 2 groups: 200 students inside Muang district and 200 students from outside Muang district. The samples totaling of 800 students from Multi-Stage Random Sampling technique. The instrument of research that used in the study were focus group record form and questionnaire about characteristics of learning person. Data analysis is divided into two parts: part 1 analysis of qualitative data from focus groups with Inductive analysis, content analysis and Content Synthesis and part 2

quantitative analysis of the questionnaire about characteristics of learning person using twoway analysis of variance (Two-way ANOVA).

The results were as following :

1. The students in school under the office of secondary education service area 20 Udonthani have the learning person characteristics at a medium level.
2. The students of secondary education in Mathayom 3 and Mathayom 6 in school under the office of secondary education service area 20 Udonthani have the learning person characteristics are difference at the .05 level of significance.
3. The students in schools inside and outside Muang district under the office of secondary education service area 20 Udonthani have the learning person characteristics are not difference.
4. The classes and school location have interact to learning person characteristics of students in school under the office of secondary education service area 20 Udonthani at the .05 level of significance.

In conclusion, the results of the learning person characteristics of students in school under the office of secondary education service area 20 Udonthani. Stakeholders can be used as information for the developing of the students to achieve the goal of quality as well.

Keywords : Features of individuals, learning.

บทนำ

การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนามนุษย์ให้เจริญเติบโตงอกงามไปสู่ความสมบูรณ์พร้อมของชีวิต คือ เป็นคนดี คนเก่ง ที่มีความสุขและมีความใฝ่รู้ การจัดรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบันสามารถพัฒนามนุษย์ให้ประสบความสำเร็จในชีวิตและดำรงอยู่ในโลกได้อย่างสวยงามก็จริงแต่โลกยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกยุคสังคมแห่งความรู้ ผู้ที่จะประสบความสำเร็จและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของโลกยุคใหม่ได้อย่างสง่างามจะต้องเป็นคนเข้มแข็งและแข็งแกร่งมีความสามารถที่สร้างสรรค์ในวงกว้าง มีไหวพริบ มีความรอบรู้ที่ไม่ใช่แค่ความฉลาด ต้องคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นที่สำคัญต้องสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความหมายของการเรียนรู้ชีวิต เรียนรู้โลกอนาคตและเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันของประเทศไทยยังไม่เพียงพอที่จะพัฒนาให้ได้คนไทยยุคใหม่ที่พร้อมด้วยคุณสมบัติที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539 : 19) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ นำมาซึ่งความเข้าใจในสภาวะที่ตนเองเป็น และเผชิญอยู่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสภาวะความเป็นไปของโลกของสังคมของคู่แข่งขั้นมีความเข้าใจในวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญต่อการประเมินวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ เข้าใจในความผิดพลาดความล้มเหลวในอดีตเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น การเรียนรู้จึงเป็นคำตอบแห่งความสำเร็จของทุกบุคคล ทุกองค์การและทุกสังคม จนอาจกล่าวได้ว่าในโลกปัจจุบันไม่มีใครจะสามารถอยู่รอดหรือประสบความสำเร็จได้ถ้าหากไม่เรียนรู้ คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ขอบศึกษาหาความรู้และตื่นตัวกับสิ่งแปลกใหม่รอบตัว อยากรู้อยากเห็น เสาะแสวงหาความรู้มีวิจารณญาณในการเลือกและตัดสินใจ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดหาเหตุผล คิดจินตนาการ ประเมินสถานการณ์ต่างๆ รู้จักซักถามค้นหาคำตอบ กระตือรือร้น

ต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ด้วยการติดตามข่าวสารจากสื่อต่างๆ เรียนรู้ในแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่องและมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาลดตลอดชีวิต เพื่อให้ชีวิตของผู้เรียนมีความหมาย มีชีวิตชีวาตลอดจนสำเร็จการศึกษา รับผิดชอบการทำงาน รับผิดชอบต่อชีวิตตนเอง สามารถปรับตนเองให้ทันสมัย ทันยุค ทันเหตุการณ์ ทันโลกและทันต่อความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมการเรียนรู้อย่างมีความสุข (อารี พันธมณี. 2546 : 15) นอกจากนี้ พฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ยังเป็นลักษณะนิสัยอีก อย่างหนึ่งที่สร้างศักยภาพในการนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จ เป็นพฤติกรรมที่พบเห็นโดยทั่วไปในแถบประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลก (วิชาญ อัครวนสกุล. 2545 : 14) แต่การรับรู้อย่างเดียวยังไม่เพียงพอต้องรับรู้ เรียนรู้ที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะและประเมินค่าของข้อมูลข่าวสารให้ถูกต้องก่อนนำไปใช้ประโยชน์ ความไม่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนของคนในสังคม นอกจากจะนำความพ่ายแพ้มาสู่ชีวิตของแต่ละคนแล้ว ยังส่งผลเสียต่อชาติบ้านเมืองด้วย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2540 : 71) จะเห็นว่า คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนจึงเป็น คุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งในสังคมยุคปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษา ได้เห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้สร้างกรอบแนวคิดเพื่อประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านผลผลิต ในมาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยกำหนดคุณลักษณะไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ความกระตือรือร้นและความสนใจใฝ่ เรียนใฝ่รู้ นิสัยรักการอ่านและค้นคว้าหาความรู้ ความสามารถในการเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ คุณลักษณะทั้ง 4 ด้านดังกล่าว ยังไม่เพียงพอต่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่สามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี โดยเป็นการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากเป็นระดับขั้นสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีบริบทการจัด การศึกษาต่างระดับกัน นอกจากนั้นผู้วิจัยยังสนใจศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นเกี่ยวกับเขตพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองกับโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตอำเภอเมือง นักเรียนจะมีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนยังมีค่อนข้างน้อยและคุณลักษณะที่ศึกษาจะเป็นกรอบเดียวกัน คือ คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 4 ด้าน ตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและ สังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมในยุค ปัจจุบัน พบว่าคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ด้าน ได้แก่ ความกระตือรือร้นและความสนใจใฝ่เรียนใฝ่รู้ นิสัยรักการอ่านและค้นคว้าหาความรู้ ความสามารถในการเลือกใช้ วิธีการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ด้านความสามารถในการ สื่อสาร ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาและด้านความคิดสร้างสรรค์ และเพื่อให้การวิจัยได้ข้อมูลที่ถูกต้อง กว้างและลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธีมา กำหนดวิธีการวิจัยโดยเลือกใช้แบบแผนเชิงสำรวจ โดยเริ่มต้นที่วิธีการเชิงคุณภาพก่อนซึ่งขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตามด้วยวิธีการเชิงปริมาณ โดยการนำเครื่องมือที่ได้จากวิธีการเชิงคุณภาพไปเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจึงนำผลการวิจัยที่ได้ไปสรุปตีความเสริมวิธีการคุณภาพข้างต้น ซึ่งแบบแผนการวิจัยผสมวิธีเชิงสำรวจใน ลักษณะดังกล่าวนี้ เรียกว่า แบบแผนแบบแผนเชิงสำรวจรูปแบบการพัฒนาเครื่องมือวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางบริหารจัดการ ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดชีวิต

มีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งเรียนรู้ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข อันจะส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี 4 เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นกับเขตพื้นที่ตั้งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนในปีการศึกษา 2557 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี ซึ่งมีจำนวนนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 13,824 คน และนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7,780 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ใน โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองอุดรธานี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 คน รวมจำนวน 8 คน และกลุ่มที่สองเป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมืองอุดรธานี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 คน รวมจำนวน 8 คน เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่เรียนดี นักเรียนที่มีความเป็นผู้นำสูง นักเรียนที่กล้าแสดงออกและนักเรียนที่มีความประพฤติดี รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม เป็นนักเรียนที่เรียนดี ผู้วิจัยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงสุดของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คนและชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน นักเรียนที่มีความเป็นผู้นำสูง ผู้วิจัยเลือกจากคณะกรรมการสภานักเรียนจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน และเลือกประธานสภานักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน นักเรียนที่กล้าแสดงออกผู้วิจัยเลือกจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คนและนักเรียนชั้น มัธยมศึกษา

ปีที่ 6 จำนวน 1 คน เป็นนักเรียนที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น พิธีกร ตัวแทนของโรงเรียนในการแข่งขันทักษะต่างๆ และนักเรียนที่มีความประพฤติดี ผู้วิจัยเลือกจากนักเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดีของโรงเรียนจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน โดยขอความร่วมมือครูฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 400 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 400 คน รวม 800 คน เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในปีการศึกษา 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุตรธานี จากโรงเรียน 63 โรง ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด ได้แก่

1. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบของตัวแปรทั้ง 7 ด้าน ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นคำถามที่เกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

2. แบบสอบถามคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการนำข้อสรุปที่ได้จากการสังเคราะห์หลักการ แนวคิดและทฤษฎีร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 จากการสนทนากลุ่มมาสรุปเป็นข้อคำถาม (Item) ของแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็นสองตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 รวมทั้งหมด 56 ข้อ ใน 7 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ด้านความกระตือรือร้นและความสนใจใฝ่เรียนใฝ่รู้	จำนวน 8 ข้อ
ด้านที่ 2 ด้านนิสัยรักการอ่านและค้นคว้าหาความรู้	จำนวน 8 ข้อ
ด้านที่ 3 ด้านความสามารถในการเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้	จำนวน 8 ข้อ
ด้านที่ 4 ด้านความสามารถในการสรุปประเด็นจากการเรียนรู้	จำนวน 8 ข้อ
ด้านที่ 5 ด้านความสามารถในการสื่อสาร	จำนวน 8 ข้อ
ด้านที่ 6 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา	จำนวน 8 ข้อ
ด้านที่ 7 ด้านความคิดสร้างสรรค์	จำนวน 8 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) และกำหนดการแปรผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ตามเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 121)

วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Inductive Analysis) และการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี : การวิจัยแบบผสานวิธี สรุปผลทั้ง 2 ขั้นตอน ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่มเพื่อกำหนดกรอบ แนวคิดในการสร้างข้อคำถามในการสร้างแบบสอบถามคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สรุปผลได้ดังนี้ คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความกระตือรือร้นและความสนใจใฝ่เรียนใฝ่รู้ ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ มีความกระตือรือร้นชวนขวาทหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน สังเกต ซักถามและบันทึก ยินดีและเต็มใจต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับผู้อื่นเพื่อพัฒนาตนเอง รู้จักใช้คำถามกับเพื่อน ครู หรือบุคคลอื่น เพื่อหาเหตุผลในสิ่งที่ไม่รู้มีความอยากรู้อยากเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างมีเหตุผล

2. ด้านนิสัยรักการอ่านและค้นคว้าหาความรู้ ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีทักษะและนิสัยรักการอ่าน มีการพัฒนาตนเองด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างสม่ำเสมอ ติดตามข่าวสารจากสื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เลือกแหล่งข้อมูลความรู้ในการค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างเหมาะสม รู้จักค้นคว้า อ้างอิงแหล่งข้อมูลได้อย่างเหมาะสม มีการบันทึกความรู้ที่ได้จากการอ่านหรือศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ

3. ด้านความสามารถในการเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้ ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ รู้จักใช้สื่อต่างๆ อย่างหลากหลายและเหมาะสมในการค้นคว้าแสวงหาความรู้ สามารถเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม ใช้วิธีการต่างๆ ในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าร่วมกิจกรรมนิทรรศการหรือกิจกรรมต่างๆ หรือแสวงหาความรู้จากหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ มีการวางแผนการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการอ่าน การฟัง การสังเกตการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสนทนาและการจดบันทึก

4. ด้านความสามารถในการสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ มีการบันทึกสรุปประเด็น ข้อคิดเห็น ข้อสังเกตที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอรู้จักตรวจสอบประเมินความถูกต้อง ครบถ้วนของความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ รู้จักรวบรวมความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้อย่างเป็นระบบสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม รู้จักนำข้อมูลข่าวสารและความรู้ ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น นำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นวิพากษ์ วิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผล

5. ด้านความสามารถในการสื่อสาร ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจโดยการพูดหรือเขียนได้ มีความสามารถในการใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน รู้จักตรวจสอบข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก่อนจะรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารนั้นๆ มีความสามารถในการพูดเจรจาต่อรอง รู้จักเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับเรื่องราวใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม รู้จักแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

6. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ กล้าเผชิญปัญหาเมื่อประสบปัญหารู้จักศึกษาค้นคว้าวิธีการแก้ปัญหาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ใช้วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย

และเหมาะสม รู้จักสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ยอมรับในหลักของเหตุและผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นำผลการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้อย่างสร้างสรรค์

7. ด้านความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ คิดริเริ่ม คิดนอกกรอบ เพื่อหาวิธีการหรือทำสิ่งใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ กล้าเสี่ยงและกล้าเผชิญความผิดพลาดในสิ่งที่ถูกต้อง หมั่นฝึกฝนความคิดอย่างสม่ำเสมอ มองโลกในมุมกว้างและยืดหยุ่น มีความเป็นตัวของตัวเองมีความคิดอิสระ ไม่ชอบตามใคร กล้าคิด กล้าพูด กล้าซักถาม กล้าวิพากษ์วิจารณ์ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ปรับเปลี่ยนเป้าหมายหรือแนวคิดไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 2 ผลการสำรวจและเปรียบเทียบเชิงปริมาณ จากการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่ม ไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน สรุปผลได้ดังนี้

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี มีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี มีคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี มีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน
4. ระดับชั้นเรียนกับเขตพื้นที่ตั้งของโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี : การวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งเป็นการศึกษา คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความกระตือรือร้นและความสนใจใฝ่เรียนใฝ่รู้ ด้านนิสัยรักการอ่านและค้นคว้าหาความรู้ ด้านความสามารถในการเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้ ด้านความสามารถ ในการสรุป ประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถใน การแก้ปัญหาและด้านความคิดสร้างสรรค์ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี มีระดับพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความกระตือรือร้นและความสนใจใฝ่เรียนใฝ่รู้ ด้านความสามารถ ในการเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาและ ด้านความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านนิสัยรักการอ่านและค้นคว้าหาความรู้ นักเรียนมี ระดับพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น ผลมาจากการปฏิรูปการศึกษาในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลไทยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคุณภาพ ชีวิตของคนไทย โดยมีจุดเน้นให้คนไทยยุคใหม่มีนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตลอดชีวิตมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีปัจจัยและเครื่องมือต่างๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552 : 9-14) ส่วนในด้านนิสัยรักการอ่าน และค้นคว้าหาความรู้ที่นักเรียนมีระดับพฤติกรรม อยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจจะเป็นเพราะในปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีการอ่านและไม่รู้จักใช้การอ่านเพื่อพัฒนาจิตใจของตนเอง หรืออาจจะเป็นเพราะปัจจัยหลายๆ เช่น ด้านสภาพ เศรษฐกิจ หนังสือแพง ไม่มีหนังสืออ่าน ไม่เห็นประโยชน์ในการอ่าน สนใจสื่ออย่างอื่นมากกว่าหนังสือ สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการอ่าน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี มีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย ได้วางกรอบเนื้อหาของหลักสูตร สำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนในแต่ละระดับไว้แตกต่างกัน วัตถุประสงค์และประสบการณ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีมากขึ้นตลอดจนมีทักษะในการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของปีถันญา วงศ์บุญ (2550 : 15) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่อยู่ระดับชั้นต่างกันมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนแตกต่างกัน

3. นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง มีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญคือ เป็นหลักสูตรหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โรงเรียนทุกโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบจึงมีกรอบการใช้หลักสูตรภายใต้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาเดียวกันซึ่งอาจจะมีเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแต่ละบริบท ของโรงเรียนแต่ก็ยังคงอยู่ภายใต้กรอบการศึกษาเดียวกัน

4. ระดับชั้นเรียนกับเขตพื้นที่ตั้งของโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นแสดงว่า ตัวแปรระดับชั้นหรือตัวแปรเขตพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งจะส่งผลต่อคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน จะขึ้นอยู่กับระดับของ ตัวแปรตัวหนึ่งด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีหลายองค์ประกอบสอดคล้องกับงานวิจัยของสำลี เก่งทอง (2544 : 25) ได้สรุปผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ ด้านการวางแผนการจัดการศึกษา ด้านการลงมือ ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบผลและด้านการปรับปรุงแก้ไข และพบว่า การบริหารการจัดการแหล่งเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยจะเห็นว่า การเรียนรู้จะต้องเกิดขึ้นในทุกสถานการณ์ ทุกช่วงอายุ มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมการเรียนรู้อยู่เสมอ การสั่งสอนอบรมบ่มนิสัยเด็กและเยาวชนของชาติให้มีคุณลักษณะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ นั้น กระทำได้โดยการฝึกอบรมให้นักเรียนเป็นบุคคลใฝ่เรียน ใฝ่หาความรู้ ซึ่งจะทำให้บุคคลมีนิสัยที่ดีติดตัวไปเพราะความรู้ ไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่จะพัฒนาไปเรื่อยๆ (ธนศ ขำเกิด. 2541 : 42) ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงสุดและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ คือ ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้จะต้องอาศัยการสนับสนุนจากทุก

ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐบาล นักวิชาการการศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ในการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมให้สอดคล้องตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน อำนวยความสะดวก จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ตลอดจนแก้ปัญหาให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและมีคุณลักษณะการเป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและสามารถผสมผสานความรู้ต่างๆ ได้อย่าง สมดุลและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ปกครองควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ใฝ่เรียนใฝ่รู้ รักการอ่าน รักการเรียนรู้ มีความสามารถในการสื่อสาร การแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต

1.2 โรงเรียนควรนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การ เรียนรู้ ให้กับผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในแต่ละระดับอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ระดับ อาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระดับการศึกษาผู้ใหญ่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปเพื่อหา แนวทางในการพัฒนาให้ทุกคนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และทุกองค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นสังคมแห่ง การเรียนรู้

2.2 ควรมีการพัฒนาเครื่องมือแบบมาตรฐานสำหรับประเมินคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ ในแต่ละระดับการศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาโดยใช้เทคนิคอื่นๆ เช่น การวิเคราะห์เส้นทางการวิเคราะห์การถดถอย การวิเคราะห์พหุระดับ ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อจะได้ รายละเอียดที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. **เรียนรู้ : วิธีสู่ความสำเร็จ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย, 2539.

—————. **ลักษณะชีวิตสู่ความสำเร็จ** 1. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย, 2540.

ธเนศ ขำเกิด. “องค์กรแห่งการเรียนรู้.” **วารสารวิชาการ**. 10(2) : 28-31., 2541.

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2554.

ปิลันญา วงศ์บุญ. **การศึกษาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน**

योแซพอุปถัมภ์. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

วิชาญ อัครวนสกุล. **การใช้เวลาว่างที่ดีสำหรับวัยรุ่น**. วารสารวิชาการ : ปีที่ 5 ฉบับที่ 11

พฤศจิกายน, 2552.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)**.

กรุงเทพฯ : สกศ. สิ่งพิมพ์, 2552.

- สำลี เก่งทอง. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคล
แห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. ราชบุรี : สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2544.
- อารี พันธุ์มณี. จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ : ไยใหม่เอ็ดดูเคท, 2546.
- Camacho M. and Good R. "Problem solving and chemical equilibrium : Successful versus
unsuccessful performance," *Journal of Research in Science Teaching*. 1989.
- Creswell, J.W. and Clark, V.L. **Designing and Conducting Mixed Methods Research**.
Thousand Oaks: Sage Publications Inc. Morgan, L. D. (1988). Focus group as
qualitative research. Thousand Oaks, CA : Sage, 2007.